

11. "למרות כל המכשולים בעוז קדימה..."

מתבוננים ובונים

הרציונאל

קיום המצוות דורש מאיתנו את מידת הגבורה. כל אחד מאיתנו מכיר את המחשבות ואת המכשולים העומדים בדרכו לפני קיום המצווה. אין ספק כי חיים ללא מצוות נראים נוחים יותר, ומידת השליטה וההתגברות הנדרשת בהם פחותה. בשיעור זה נתמקד בסיפורים אודות הגבורה בקיום מצוות ונזהה מהם המכשולים שעמדו בפני גיבורי הסיפורים.

באופן סמלי המכשולים בשיעור זה הם קפלות המונחות כ"הר של מכשולים" ובמהלך השיעור הן הופכות לאמרות המשבחות את ישראל המקיימים את מצוות ה'. חשוב לארגן כל קבוצה סביב שולחן מסודר, כדי להקל בביצוע שלבים ד' ו-ה' של השיעור.

השיעור מתאים לשתי יחידות לימוד והוא בנוי לחמש קבוצות בנות 4-6 תלמידים. במידת הצורך ניתן ולהוסיף או להפחית קבוצות או תלמידים.

המטרות

- התלמידים יבינו כי בקיום המצוות נדרשת שליטה וגבורה.
- התלמידים יתחזקו מכך שלא רק הם מתקשים בקיום המצוות אלא אף מבוגרים וגדולי ישראל התקשו בכך.
- התלמידים יזדהו עם גיבורי הסיפורים ויפנימו כי ניתן להתגבר על הקשיים בקיום מצוות.

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם / לגזור את כתבי החידה (נספח 1).
- לכיתות קוראות (עבור שלב ג' הצעה ב'): יש לצלם את הסיפורים (נספח 2) כמספר הקבוצות.
- יש לצלם את מאגר המכשולים (נספח 3) כמספר הקבוצות.
- יש להצטייד בקופסת קפלות של 200 יחידות.
- יש להכין כ-30 מלבנים מבריסטול חום באורך וברוחב של חצי קפלה.

מבנה השיעור

- שלב א': כתב חידה (קבוצות)
- שלב ב': הר המכשולים (מליאה)
- שלב ג': מתגברים על ההר (מליאה/קבוצות)
- שלב ד': בונים אימרות (קבוצות)
- שלב ה': דיון מסכם (מליאה)

שלב א': כתב חידה (קבוצות)

- נחלק את הכיתה לקבוצות בנות 4-6 תלמידים.
- נחלק לכל קבוצה כתב חידה (נספח 1).
- נבקש מהקבוצות לפתור את כתב החידה ולשמור את הפיתרון ברשותם. נציין בפני התלמידים כי קבוצות ב' ו-ג' יוצרות רצף של משפט אחד.

שלב ב': הר המכשולים (מליאה)

- נסדר על שולחן המורה ערימת קפלות ונקרא לה "הר המכשולים".
- נסביר לתלמידים כי בשיעור זה אנו נתגבר על הר המכשולים ונהפוך אותו לאמרות המשבחות את ישראל המקיימים את מצוות ה'.

שלב ג': מתגברים על ההר (מליאה)

הצעה א':

- נחלק לכל קבוצה את מאגר המכשולים (נספח 3) ונבקש לעיין בו.
- נקריא את הסיפור הראשון מתוך נספח 2 ונבקש מכל קבוצה לזהות במאגר את המכשול המתאים לסיפור, ולהציגו בפנינו.
- נעבור בין הקבוצות ונבדוק אם אכן המכשול זהה נכון.
- נרחיב ונפרט את גודל הגבורה בהתגברות למען אותה מצווה ונחלק לכל קבוצה שזיהתה נכון את המכשול שמונה קפלות מ"הר המכשולים".
- נעבור באופן דומה על שאר הסיפורים (נספח 2). בסוף שלב ג' "הר המכשולים" יעלם ולכל קבוצה יהיו 40 קפלות (לקבוצה שלא זיהו נכון חלק מהמכשולים וחסרות להן קפלות נשלים ל-40).

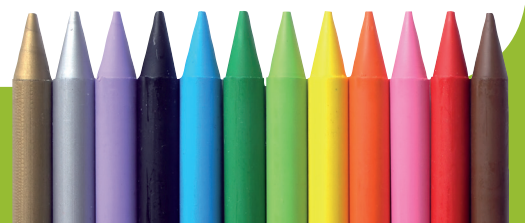

הצעה ב': (מתאימה לכיתות השולטות בקריאה)

- נחלק לכל קבוצה את מאגר הסיפורים (נספח 2) ואת מאגר המכשולים (נספח 3).
- נכוון את התלמידים לקרא את הסיפורים ולהתאים לכל סיפור מכשול.
- נעבור בין הקבוצות ונחלק את הקפלות בהתאם לקצב הקבוצה.

שלב ד': בונים אימרות (קבוצות)

- נבקש מהתלמידים לבנות בעזרת הקפלות את האמרה שהתקבלה בפתרון כתב החידה.
- נחלק לכל קבוצה כשמונה מלבנים מבריסטול חום שהכנו מראש, כדי שיוכלו לעצב אותיות כמו: "ג' מ' א' ז'".

שלב ה': דיון מסכם (מליאה)

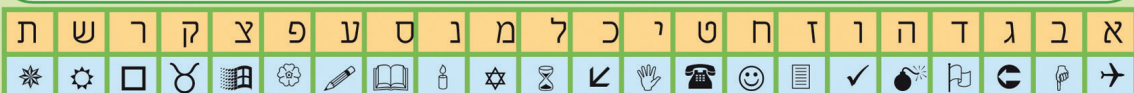

- נבקש מהתלמידים להסתובב בכיתה ולקרוא את האמרות שנכתבו.
- נקיים דיון:
 - מהן האמרות?
 - מה הקשר בין האמרות השונות?
- **תשובה:** כולן מדמות את עם ישראל לאריה שנדרש להתגבר כדי לקיים את המצוות.
- נסכם ונציין בפני הילדים כי כולנו ואף גדולי ישראל, שהקפידו מאוד על קיום מצוות, נדרשים לפעמים לשלוט בעצמינו ולהתגבר כאריות כדי להיות גיבורים בעבודת ה'.
- נבקש מהתלמידים לספר מקרה בו היה קשה להם לקיים מצווה והם התגברו.

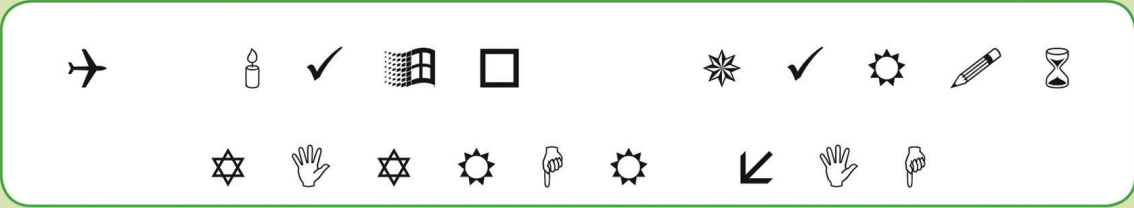
קבוצה א'

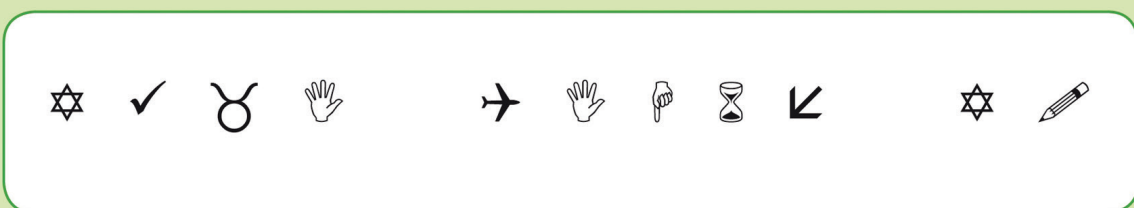
קבוצה ב'

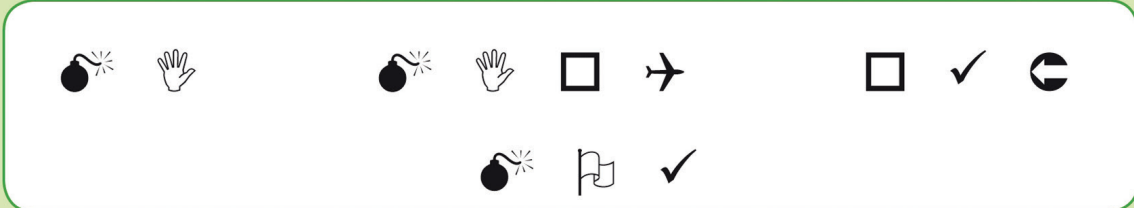
קבוצה ג'

קבוצה ד'

קבוצה ה'

נספח 2: סיפורי גבורה בקיום מצוות

סיפור א': המינלדות העבריות

ויאמר מלך מצרים למינלדות העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה :
ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו ואם בת
הוא וחינה :

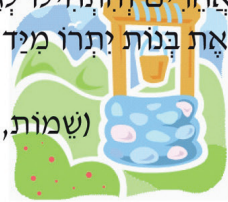
ותיראן המינלדות את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיינן את
הילדים :

(שמות, א', ט"ו-י"ז)

סיפור ב': משה ובנות יתרו

משה ברח ממצרים, וכשהגיע למדן התישב לנוח ליד הבאר. במדן הגה כהן
של עבודה זרה ושמו יתרו. ושבע בנותיו היו רועות את צאנו. יום אחד הגיעו
שבע הבנות אל הבאר כדי להשקות את הצאן. הן שאבו מים בעזרת הדלי ומלאו
את השקתות במים ששאבו. לפתע הגיעו רועים אחרים והתחילו לגרש את בנות
יתרו, משה שראה זאת קם מיד ממקומו, הושיע את בנות יתרו מיד הרועים ועזר
להן להשקות את הצאן.

(שמות, ב', ט"ו-י"ז)

סיפור ג': רבי עקיבא בבית האסורים

כשהיה ר' עקיבא חבוש בבית האסורים, היה תלמידו, ר' יהושע הגרסי, מביא לו
אוכל ומים בכל יום. יום אחד תפס שומר בית האסורים את ר' יהושע ושאלו:
מדוע הבאת מים כה רבים? האם בשביל לרפך את רצפת בית האסורים, לחפר
בה ולהבריח את ר' עקיבא? ר' יהושע לא ענה. לקח השומר מידיו את המים,
ושפך חצי על הקרקע.

כשנכנס ר' יהושע אל ר' עקיבא, שאל ר' עקיבא: מדוע אחרת לבוא? אינך יודע כי
חיי תלויים בך שאם לא אכל - אמות? ספר לו ר' יהושע את מה שקרה.
עמד ר' עקיבא לטל את ידיו. אמר לו ר' יהושע: והרי המים שבכד בקשי יספיקו
לך לשתייה, ואיך תטל בהם ידים? ענה ר' עקיבא: ומה אעשה? והלא אני מחויב
לטל ידי. ולא טעם ר' עקיבא מאומה, עד שהביא לו את המים ונטל ידיו
אמרו חכמים: אם בבית האסורים נהג כך, בביתו על אחת כמה וכמה.

סיפור א': המינלדות העבריות

ויאמר מלך מצרים למינלדות העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה :
ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא נהמתן אתו ואם בת
הוא וחייה :

ותיראן המינלדות את האלהים ולא עשו כפאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיינן את
הילדים :

(שמות, א', ט"ו-י"ז)

סיפור ב': משה ובנות יתרו

משה ברח ממצרים, וכשהגיע למדן התישב לנוח ליד הבאר. במדן היה כהן
של עבודה זרה ושמו יתרו. ושבע בנותיו היו רועות את צאנו. יום אחד הגיעו
שבע הבנות אל הבאר כדי להשקות את הצאן. הן שאבו מים בעזרת הדלי ומלאו
את השקות במים ששאבו. לפתע הגיעו רועים אחרים והתחילו לגרש את בנות
יתרו, משה שראה זאת קם מיד ממצומו, הושיע את בנות יתרו מיד הרועים ועזר
להן להשקות את הצאן.

(שמות, ב', ט"ו-י"ז)

סיפור ג': רבי עקיבא בבית האסורים

כשהיה ר' עקיבא חבוש בבית האסורים, היה תלמידו, ר' יהושע הגרסי, מביא לו
אוכל ומים בכל יום. יום אחד תפס שומר בית האסורים את ר' יהושע ושאלו:
מדוע הבאת מים כה רבים? האם בשביל לרכך את רצפת בית האסורים, לחפר
בה ולהבריח את ר' עקיבא? ר' יהושע לא ענה. לקח השומר מידיו את המים,
ושפך חצי על הקרקע.

כשנכנס ר' יהושע אל ר' עקיבא, שאל ר' עקיבא: מדוע אחרת לבוא? אינך יודע כי
חיי תלויים בך שאם לא אכל - אמות? ספר לו ר' יהושע את מה שקרה.
עמד ר' עקיבא לטל את ידיו. אמר לו ר' יהושע: והרי המים שבכד בקשי יספיקו
לך לשתייה, ואיך תטל בהם ידים? ענה ר' עקיבא: ומה אעשה? והלא אני מחויב
לטל ידי. ולא טעם ר' עקיבא מאומה, עד שהביא לו את המים ונטל ידיו
אמר חכמים: אם בבית האסורים נהג כך, בביתו על אחת כמה וכמה.

1. אפילו אם יתנגדו ויפגעו בי, או ילגלגו עלי, אתגבר על
כך, אקים את המצנה ואעזר לחלשים.

2. אתגבר על הפחד להשאיר לבד במדבר כשסביבי סכנות
ואשמור את המצנה.

3. אתגבר על הצמא ואקפיד לקיים את המצנה.

4. אתגבר על החם והצפיפות ועל הפחד שאתפס ויאסרו
אותי בכלא ואקים את המצנה.

5. נתגבר על הפחד מפני המלך ומפני הענשים החמורים
ולא נעבר על המצנה.

